

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ
МЕДИЧНОЇ (ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ)
ОСВІТИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИРІШЕННЯ**

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-
практичної конференції з міжнародною участю
в онлайн-режимі за допомогою
системи Microsoft Teams**

(Тернопіль, 20-21 травня 2021 року)

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2021

УДК 378:61(063)(477)

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай

Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення : матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою системи microsoft teams (Тернопіль, 20–21 трав. 2021 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – 592 с.

Матеріали надруковано в авторській редакції. Автори публікацій несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, даних, відповідної галузевої термінології, власних імен та інших відомостей.

ЗМІСТ

Корда М. М., Шульгай А. Г., Машталір А. І., Черноמידз А. В. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ВИМУШЕНИЙ ЗАХІД ЧИ ВИМОГА ЧАСУ (НА ПРИКЛАДІ ТНМУ).....	3
Абатуров О. Є., Кривуша О. Л., Нікуліна А. О ПРОБЛЕМИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ.....	14
Абросімов Ю. Ю., Світлицький А. О., Чернявський А. В., Вовченко М. Б., Щербakov М. С. СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ.....	17
Александрова К. В., Шкода О. С., Черчесова О. Ю., Макоїд О. Б. ДОСВІТ ВИКОРИСТАННЯ ПРОДУКТУ MS CLASSNOTE У ПРОВЕДЕННІ ЗАНЯТЬ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ ЗДМУ В УМОВАХ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	19
Александрова О. О., Вишницька І. В., Образенко М. С. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ».....	21
Алекперова Н. В., Сахнацька Н.М. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ».....	22
Антипенко О. М., Ставицький В. В., Воскобойнік О. Ю., Коваленко С. І. ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН «ОРГАНІЧНА ХІМІЯ» І «БІООРГАНІЧНА ХІМІЯ» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ. ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	26
Апакіца В. В. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	35
Апфельханс О. Л., Нескоромна Н. В., Кошельник О. Л., Чеботарьова С. О. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	37
Ащеулова Т. В., Кочубей О. А., Ситіна І. В., Компанієць К. М. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ХНМУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ НА ПЛАТФОРМІ MOODLE.....	40
Ащеулова Т. В., Ситіна І. В., Кочубей О. А. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «СЕСТРИНСЬКА ПРАКТИКА» У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ. ВЛАСНИЙ ДОСВІД.....	41
Бабенко В. І., Совгіря С. М., Винник Н. І., Ніколенко Д. Є., Филенко Б. М., Ройко Н. В. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИВЧЕННІ ПАТОМОРФОЛОГІЇ.....	43
Бабінець Л. С., Боровик І. О., Боцок Н. Є. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА-СІМЕЙНА МЕДИЦИНА» НА ДОДИПЛОМНОМУ РІВНІ.....	49
Бабінцева А. Г., Годованець Ю. Д., Годованець О. С., Попелюк Н. О., Петров В. А. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ-НЕОНАТОЛОГІВ ТА ДИТЯЧИХ АНЕСТЕЗІОЛОГІВ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	51

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ ДИСТАНЦІЙНИХ УМОВАХ.....	170
Дащук А. М., Добржанська Є. І. РОЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ В РОЗВИТКУ ТВОРЧИХЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТА	173
Денисенко О. І., Карвацька Ю. П. АКТУАЛЬНІСТЬ ВИСВІТЛЕННЯ АСПЕКТІВ ШКІРНИХ ПРОЯВІВ COVID-19 ПРИ ВИКЛАДАННІ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЇ ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ	174
Дерев'янченко Н. В. МЕНТИМЕТЕР ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ОТРИМАННЯ МИТТЄВОГО ЗВОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ.....	176
Дедикова І. В., Тітаренко О. В. АУДИТОРНЕ ГОЛОСОУТВОРЕННЯ.....	178
Довгалою А. І., Небесна З. М., Кульбіцька В. В., Крамар С. Б., Довбуш А. В., Зикова Н. П. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІТИННІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕДИЦИНІ».....	181
Дронов О. І., Ковальська І. О., Цимбалюк Р. С., Насташенко І. Л., Козачук Є. С. ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ХІРУРГІЯ» ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ	183
Дюрба Д. В. ПЕРЕВАГИ РОБОТИ З СЕРВІСОМ QUIZLET ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ЛАТИНСЬКА МОВА ТА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ».....	190
Єрмоленко Т. І., Кривошопка О. В., Паутіна О. І., Руда Н. Г. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	192
Жаріков С. О., Юдін О. І., Рошин Ю., Нгуен Нам МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ УМІНЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ДОНЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ХІРУРГІЯ»	193
Ждан В. М., Бабаніна М. Ю., Кітура Є. М., Кир'ян О. А., Ткаченко М. В., Волченко Г. В., Лебідь В. Г. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ	195
Ждан В. М., Хайменова Г. С.1, Кір'ян О. А., Іваницький І. В., Шилкіна Л. М., Іщейкіна Ю. О. ЗАСТОСУВАННЯ «РОЛЬОВОЇ ГРИ» У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЛІКАРІВ – ІНТЕРНІВ З ФАХУ ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА	198
Журавльова Л. В., Цівенко О. І., Лахно О. В. ЗАСТОСУВАННЯ KEYС-ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ	205
Завгородня Н. Г., Костровська К. О., Безденежна О. О., Поплавська І. О., Костровський О. М., Кривобок Н. С. ЗАСТОСУВАННЯ ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ФОРМ ЗВОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	208
Зайченко Г. В., Горчакова Н. О., Савченко Н. В., Дорошенко А. І. ВПРОВАДЖЕННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ У ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС КАФЕДРИ	

– методична допомога педагогів (розробка методичних комплексів з дисциплін і напрямків підготовки студентів).

5. Експериментальна перевірка ефективності розроблених навчальних заходів, які змінити традиційну методику навчання, полягає у реалізації таких методів, як бесіда з провідними викладачами ДНМУ, а також педагогічного експерименту з метою визначення рівня змін у навчальній успішності студентів.

Порівняння результатів контрольних зрізів той рік і цього року з правознавства довів ефективність розробленої методики навчання.

Література

1. Анастаси А. Психологическое тестирование. – М.: Педагогика, 1982. – Кн.1. – 318 с.; Кн.2. – 295 с.

2. Данилов М.А. Самостоятельная работа учащихся. – М.: Педагогика, 1960. – 101 с.

3. Александров Г.Н. Понятие и сущность управления познавательной деятельностью студентов в процессе обучения //Научные труды. – М., 1984. – № 40. – С. 10-11.

4. Бабанский Ю.К. Избранные педагогические труды. – М.: Педагогика, 1989. – 560 с.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ

**Ждан В. М., Бабаніна М. Ю., Кігура Є. М., Кир'ян О. А.,
Ткаченко М. В., Волченко Г. В., Лебідь В. Г.**

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

Вступ. На сьогодні в Україні у період реформування системи охорони здоров'я підготовка лікаря, безперервний професійний розвиток лікаря є важливим аспектом тих позитивних перетворень, які очікуються від трансформування медичної галузі. Реформа системи охорони здоров'я передбачає підготовку фахівців якісно нового рівня професіоналізму та компетентності, умілих досвідчених і мудрих лікарів [2]. Ми маємо врахувати, що серед усіх професійних шкіл вища медична школа як академічна та наукова установа посідає особливе місце. Це обумовлено тим, що її завдання полягає у підготовці лікаря, який охоронятиме саме дорогоцінне для людини – її здоров'я і життя. Ми бачимо, що вузь-

ка спеціалізація лікарів сьогодні відходить на другий план і пріоритет в охороні здоров'я надається саме сімейному лікарю, як у всьому цивілізованому світі. Профільними кафедрами по підготовці сімейних лікарів є кафедри сімейної медицини, які розташовані на базі клінік.

Незважаючи на велику кількість засобів навчання, сьогодні, як і в усі часи, головним чинником якості освіти в цілому і формування відповідних компетенцій у майбутніх лікарів сімейної медицини зокрема виступає викладач – носій знань. Майстерність викладача виражається насамперед у вмінні так організувати навчальний процес, щоб при всіх, навіть самих несприятливих умовах досягати потрібного рівня вихованості, розвитку та знань учнів [3].

Основна частина. Основними принципами навчального процесу на кафедрі сімейної медицини і терапії Української медичної стоматологічної академії є наступні:

- проблемно-орієнтований підхід до планування практичного, семінарського заняття або лекції;
- акцент на проблеми тих патологічних станів, що частіше зустрічаються на амбулаторному прийомі;
- висвітлення теоретичних основ клінічної проблеми в аспекті її практичного вирішення;
- обов'язковим елементом практичного заняття є структурований клінічний розбір пацієнтів, а також розгляд клінічних випадків з повсякденної практики;
- клінічна конференція та клінічний обхід пацієнтів як невід'ємний елемент навчального процесу;
- обов'язкове обговорення принципів доказової медицини та фармакоекономічних аспектів лікування;
- широке використання інтерактивних методів навчання.

Для підготовки майбутнього лікаря дуже важливішим є спостереження за станом пацієнта, розбори клінічних випадків, аналіз анамнезу біля ліжка хворого. Спостереження за станом хворого сприяє розвитку професійного чуття лікаря, формуванню у них клінічного мислення, врешті-решт, виховує толерантність. У клініці, спостерігаючи за станом хворого, аналізуючи анамнез його хвороби, лікарі-інтерни вчать азам лікарського мистецтва: викладачі не тільки словом, а й особистим прикладом вчать майбутніх лікарів мистецтву вести бесіду з хворою людиною, вибудовувати з ним взаємини. Аналізи клінічних випадків необхідні, так як нерідко молоді лікарі відчувають безпорадність на початку й практичної діяльності [1,2].

У вік інноваційних технологій, досить важко педагогу зацікавити та тривалий час утримувати увагу сучасного лікаря-інтерна, враховуючи необхідність розвитку професійної мобільності, певної самостійності в здобутті знань та високого рівня професіоналізму [4]. Застосування інтерактивних методів освіти дозволяє використовувати не тільки набуті професійні знання, але і такі необхідні в роботі почуття та емоції, що дозволяють більш творчо підійти до використання практичних та теоретичних навиків у сучасній медицині [5]. Однією із найбільш ефективних форм інтерактивної освіти вважається застосування «рольових ігор» або «ділової гри», що може імітувати різні аспекти людської активності та взаємодії у суспільстві. Головною задачею даної форми навчання є нівелювання тих можливих протиріч, що виникають при застосуванні практичних навиків та отриманих теоретичних фундаментальних знань. Крім того, «рольові ігри» допомагають закріпити отримані уміння та використовуються для демонстрації певних видів діяльності [5]. Впровадження різноманітних технологій навчання на кафедрі сімейної медицини і терапії дає можливість підвищити якість як теоретичної, так і практичної підготовки лікаря.

Висновки: в підготовці майбутнього лікаря важливі і наочні, і практичні методи навчання, також важливий комплексний аналіз стану хворого;

– використання інтерактивних методів освіти, таких як «рольові ігри» в післядипломній підготовці лікарів-інтернів, може покращити базові знання в наданні допомоги хворим, як теоретичної так практичної частини навчання, що в подальшому поліпшить професійне зростання та допоможе в засвоєнні отриманих попередньо теоретичних знань;

– використання оптимальних систем навчання на клінічних кафедрах дозволить сягнути певного рівня професійної етики, деонтології та ерудиції, потренувати гнучкість клінічного мислення лікарів, що покращить засвоєння матеріалу.

Література

1. Лембрик І.С. Формування клінічного мислення у студента-іноземця при вивченні дисципліни-педіатрії / І.С. Лембрик, З.Р. Кочерга // Медична освіта. – 2017. – 1(73). – С.82-85.
2. Мельник В. Підготовка медичних кадрів – ключ до успішних реформ / Володимир Мельник // Ваше здоров'я. – 2017 Груд. Доступно: <https://www.vz.kiev.ua/>

3. Юр'єва Л.М. Особистість викладача медичного вищого навчального закладу і її роль у формуванні майбутнього сімейного лікаря / Л.М. Юр'єва, С.Г. Носов // Сімейна медицина. – 2015. – №5. – С.43-45.

4. Гусеинова З.К. Особенности инновационных методов обучения у врачей интернов-терапевтов 6 курса специальности «общая медицина» / З.К. Гусеинова, З.Б. Тауешева, М.К. Мандыбаева // Международный журнал экспериментального образования. – 2018. – № 4. – С. 25-31.

5. Ждан В.М. Сучасні інтерактивні методи в підготовці сімейного лікаря / В.М. Ждан, М.Ю. Бабаніна, Є.М.Кітура [та ін.] // Вісник проблем біології і медицини. – 2019. – Вип.3(152). – С. 239-242.

УДК 378.147:614.253.1

**ЗАСТОСУВАННЯ «РОЛЬОВОЇ ГРИ» У ФОРМУВАННІ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЛІКАРІВ – ІНТЕРНІВ З ФАХУ
ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА**

**APPLICATION OF «ROLE GAME» IN THE FORMATION OF
COMPETENCE OF DOCTORS – INTERNALS IN THE FIELD
OF GENERAL PRACTICE – FAMILY MEDICINE**

**Ждан В. М., Хайменова Г. С.1, Кір'ян О. А., Іваницький І. В.,
Шилкіна Л. М., Іщейкіна Ю. О.**

**Zhdan V. M., Khaimenova H. S., Kyrian O.A., Ivanitskiy I. V.,
Shilkina L.M., Ishcheikina Yu. O.**

*Полтавський державний медичний університет
1 +380991742316; ghaymenova@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0463-6594> [https://www.scopus.com/authid/detail.
uri?authorId=56801881900](https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56801881900)*

Важливою особливістю післядипломної освіти лікарів є акцент на професійну практичну підготовку. Під час навчання у вищому навчальному медичному закладі випускник отримує необхідний для початку трудової діяльності мінімум уявлень, знань і умінь за обраною спеціальністю. Надалі, протягом усього життя відбувається вдосконалення набутих раніше і отриманих в процесі роботи знань і умінь. З огляду на це, особливого значення набуває якість післядипломної освіти. Одним з найбільш ефективних способів передачі інформації слухачам на післядипломному етапі навчання в медичному вузі є інтерактивне заняття, що

Підп. до друку 17.05.2021. Формат 60×84/16.
Папір офсет. № 1. Гарн. «Тінос». Друк офсет.
Ум. друк. арк. 34,41. Обл.-вид. арк. 38,40.
Тираж 300 пр. Зам. № 89

Видавець і виготовлювач
Тернопільський національний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України
Майдан Волі, 1, м. Тернопіль, 46001, Україна

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 7242 від 02.02.2021